

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

383 פ"ק פ"ק ת"פ ט"ז ח"ב כ"ט ז' ט"ו פ"ק ז' ט"ז פ"ק ז' ט"ז

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482

ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: כיצד נזכה לישועה בחנוכה?

וכן כתב בספה"ק שער יששכר (מונקאטש) ז"ל: שמעתי בשם הגאון הקדוש מהר"ש מקאמינקא זצ"ל, שבפסוק (שלא י"ד, ט"ט) "סלח נא לעוון העם הזֶה כְּגֹדֶל חֹסְדְךָ וְכֹאשֶׁר נְשִׂאת" ראשי תיבות חנוכה. ונראה לומר, כי זוהי הוכחה נוספת על מה שכתוב בספרים, כי גמר החתימה הוא בחנוכה. תחילת החתימה היא ביום הכיפורים וסופה בחנוכה. ע"כ.

וכן כתב בספה"ק צמח צדיק ז"ל: בחנוכה גומרים את גזר הדין שנחתם ביום כיפור, ורמז לדבר בפסוק (תהלים צ', ג): "תשב אנוש עד דכא" כלומר אפשר לשוב בתשובה עד דכ"א בגימטריא כ"ה בכסליו. עכ"ל.

ומצאתי לזה מקור קדמון בספר טור ברקת (סימן תקפ"א) לרבי חיים כהן שהיה מגורי האריז"ל שהוא כותב, שהארה של "הנותן בים דרך" מתחילה באלול ומסתיימת בחנוכה.

בספה"ק בת עין מביא לזה רמז מהפסוק בפרשת וישב (ל"ה, כ"ד): "וַיְהִי כַּמְּשָׁלֶשׁ חֳדָשִׁים וַיָּגֵד לַיהוָה לְאָמַר זָנַתָּ תִּמְרָךְ כְּלַתְךָ וְגַם הָנַח הָרָה לְזָנוּנִים וַיֹּאמֶר הַיְוָה הוֹצִיאָוּהָ וְתַשְׁרָף." (ה'ה, כ"ד):

"ויהי כמשלוש חודשים", לא שלשה חדשים ממש, אלא מתשרי מרחשון עד כסליו, עד חנוכה שזה קרוב לג' חדשים. "ויגוד ליהודה יהודה רומז על שם ה', (כמו שמצינו בגמ' בגיטין שדנה אם התכוין לכתוב שם הויה וכתב יהודה), כי יש ביהודה אותיות שם הויה". "ויגוד ליהודה לאמור", דהיינו בא השטן ומקטרג לפני הקב"ה שרמוז בשם יהודה, ואומר: "זנתה תמר כלתך", עם ישראל נמשל לתמר שנאמר "זאת קומתך דמתה לתמר", וכן נקראת כלה שנאמר "באתי לגני אחותי כלה", והשטן מקטרג על עם ישראל שסטה מהדרך. "וגם הנה הרה לזנונים" – עם ישראל ח'ו דבוק מרצונו בתאוות, והם מקושרים אליהם. "ויאמר יהודה הוציאואה ותשרף" – אומר הקב"ה, אם כך עם ישראל חייב כליה ח'ו.

מה אומרת תמר? מה אומרת כנסת ישראל?

"הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלך לו אנכי הרה ותאמר הרה לא למי החתמות והפתילים והמטה האלה".

"לאיש אשר אלה לו אנכי הרה" – לאיש, זה הקב"ה שנאמר "ה' איש מלחמה". אנחנו לא התרחקנו ח'ו מהקב"ה, אדרבה אנחנו דבוקים בהקב"ה.

"הכר נא למי החותמת והפתילים והמטה האלה" – החותמת רומזת אל השמן שמצאו בחותמו של כהן גדול, והפתילים, אלו הפתילות. והמטה בגימטריא כלי (המילה המטה עם הכולל סה"כ 60).

זה מה שאומרים עם ישראל להקב"ה, אנחנו לא התרחקנו ממך, אנחנו דבוקים בך. אלא מאי? שאור שבעיסה מעכב, יצר הרע מפריע לנו בהרבה דברים.

"ויגוד ליהודה ויאמר צדקה ממיני פי על פן לא נתתיה לשלך בני ולא יסף עוד לדעתה".

כנסנו אל הימים הגדולים והנעלים של חנוכה שאומר עליהם הרה"ק רבי חיים מצאנז ז"ל ע: "בחנוכה שאז מתפשט האור למרחוק, לקרב רחוקים מאוד, עת התעוררות מאוד מאוד, אפילו לפחותי ערך, לבקש על נפשם, ומתחננים הושיעה המלך".

הגמרא בראש השנה (יא.) אומרת, שביום ראש השנה בו יצא יוסף מבית האסורים, הוא מתמנה להיות משנה למלך מצרים, בעקבות פתרון חלומותיו של פרעה, אותם הוא חלם לילה קודם, הינו ליל ראש השנה.

על חלומותיו של פרעה מעידה התורה שהם "מקץ שנתים ימים" (מ"א, א) להשבת שר המשקים לתפקידו הקודם, ולתליית שר האופים ע"י פרעה. מכאן שגם האירוע זה היה אף הוא בראש השנה.

על משך הזמן בו שהו שר האופים ושר המשקים יחד עם יוסף בבית האסורים נאמר: "ויהיו ימים במשמר" (מ', ד) לפי חז"ל "ימים" פירושו שנים עשר חודש (רש"י שם). מכאן שאף יום כניסתם של שר המשקים ושר האופים לבית הסוהר היה בראש השנה, שנה קודם לכן.

יוסף עצמו שהה בבית הסוהר במשך שנים עשרה שנים (תנחומא וישב סימן ט'). עשר שנים כנגד הדיבה שהוציא על עשרת אחיו, ועוד שנתיים מפני שביקש משר המשקים שיזכירו אצל פרעה ולא סמך על הקב"ה (שמות רבה ז, א). אם נניח שאותם שנים עשרה שנה הם מדויקים, הרי שגם יום כניסתו של יוסף לבית הסוהר היה בראש השנה.

הסיבה בגללה הוא הוכנס לבית הסוהר היא בעקבות המעשה עם אשת פוטיפר ומעשה זה ארע "כהיום הזה" (וישב ל"ט, י"א) יום חג מיוחד. היה זה לאחר שנה שלמה בה ניסתה אשת פוטיפר מדי יום ביומו לפתות אותו. "ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה" (שם ל"ט, י). ואומר על כך המדרש: "אמר ר' יהודה בר שלום: יום יום, שנים עשר חודש. היתה מתגרה בו, ואין יום אלא שנים עשר חודש שנאמר מיום ליום ומחודש לחודש שנים עשר" (תנחומא פרשת וישב סימן ח'). מכאן שאם יום כניסתו של יוסף לבית סוהר היה בראש השנה בשל המעשה עם אשת פוטיפר, הרי שהוא נמכר כעבד לפוטיפר בראש השנה.

ואם כל הפרשיות הללו מסתובבות סביב ראש השנה, לכאורה יותר היה ראוי לקרוא את הפרשיות הללו בראש השנה ולא בחנוכה? ואם כן מדוע חז"ל תיקנו לקרוא פרשיות אלו בתקופה זו של חנוכה?

אלא כאן יש רמז, למה שמובא בספרי החסידות שחנוכה הוא זמן גמר החתימה. וגם אם ח'ו נגזרו גזירות שאינן טובות בימי ראש השנה ויום הכיפורים, הרי שניתן לשנות אותם בחנוכה.

וכמו שכתב בספה"ק בני יששכר: כי "מתתיהו" בגימטריא ראש השנה.

אמרו הקב"ה צוקה ממני. כביכול אני חייב בזה, היינו הבוורא ב"ה מודה להם שהמה צודקים, כי אני רואה שהאמת הוא שהמה דבקים רק ב', ומה שהמה עושים לפרקים נגד רצוני ח"ו, הוא רק מחמת "כי על כן לא נתתיה לשלה בני", "ר"ל תיבת של"ה מרמז על משיח צדקנו, כמאמר הכתוב (ויחי מ"ט, י) "עד כי יבוא שילה", היינו מחמת שזה זמן רב שלא נתתי ומסרתי אותם לרועה נאמן הוא משיח צדקנו, שיבוא במהרה בימינו אמן כן יהי רצון. עכ"ד.

ובפרט שבחנוכה, גילו לנו הספרים הקדושים שהוא זמן של מתנות חנים, אע"פ שאינו כדאי ואינו ראוי, ואם בראש השנה וביורה"כ קבעו לנו שנה לפי מעשינו במשך השנה החולפת, כי הוא זמן של דין ומלך במשפט יעמיד ארץ, הרי שבחנוכה זהו זמן של לפנינו משורת הדין וניתן על ידי ריבוי תפילה ותחנונים ובפרט בזמן הדלקת נרות חנוכה לשנות את השנה לטובה מאוד.

ומה הסיבה?

הדבר יבואר על פי סיפור שסיפר הגה"צ המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א שסיפר לו יהודי נכבד מטובי בני ירושלים, שזיכהו השם יתברך בבית מלא בנינים ובנות טובים וישרים, זרע ברך ה'. והנה זה עידן ועידנים הגיעה בתו לפרקה, וכבר חצתה מזמן את גיל העשרים, ועדיין ישבה והמתינה לזיווגה, כשלאחריה משתרכים אחים ואחיות, שגם הם כבר מצפים להתארס. הבת הזו הייתה מוכשרת ומוצלחת במיוחד, שלמה ומצוינת בכל מידה נכונה, גם משפחה מהמיוחסות שבירושלים, ולפי כל הנתונים לכאורה שידוך כזה היו צריכים 'לחטוף', אך למרבה הפלא מזל השידוכים לא האיר להם פנים בלשון המעטה... כל הצעה שעלתה על הפרק לא יצאה אל הפועל מסיבות שונות ומשונות. גם הצעות שכבר כן החלו להתקדם, והיה נראה שהנה מתקרבים לקראת סגירת שידוך, בסופו של דבר נפלו גם הם...

החידה הייתה סתומה, מדוע ולמה 'תקועה' היא כך זה כמה שנים טובות?

והנה הגיעה הצעה אחת שהתקדמה יפה מאוד, הכל הלך למישרים, שני הצדדים רצו והסכימו בדבר. המדוברים עצמם כבר נפגשו פגישות טובות ומוצלחות, ושניהם יצאו מרוצים מאוד, והתכוונו לקראת 'שבירת צלחת' בשעה טובה ומוצלחת.

אולם למרבה התדהמה, ביום האחרון ממש שעות ספורות לפני סגירת השידוך, התקשר פתאום השדכן ובפיו בשורה שאינה טובה: ברגע שאחרי האחרון החליטו הצד השני שהם 'ורדים' מההצעה זו, והכל בטל ומבוטל!

האכזבה הייתה קשה, זו הייתה עבורם סטירה מצלצלת וכואבת לא ניתן לשער את גודל הצער והבכיה הגדולה שהייתה בבית באותו יום, לאחר שכל המשפחה התכוונה כבר בהתרגשות לקראת השמחה, ירחם השם.

באותו ערב, בשעות הקטנות של הלילה, אחר שכל בני הבית כבר נמו את שנתם, נשאר האיש עם זוגתו החשובה ערים, הם לא היו מסוגלים ללכת לישון מרוב צער ותדהמה. הם שאלו את עצמם שוב ושוב, על מה עשה ה' לנו ככה? וכך שוחחו ביניהם שנראה כאן כמעט בחוש שתובעים מהם משהו מן השמים. הרי באורח פלא נופלים להם ההצעות בזו אחר זו, והכישלון נדבק בהם ורודף אחריהם.

ישבו בני הזוג, חשבו וחשבו, מה יכולה להיות הסיבה לכך.

והנה, לאחר מחשבה מעמיקה פונה האישה לבעלה, פיה פתחה בחכמה, ואמרה: "אולי הסיבה היא פשוטה, שאנחנו לא מספיק מודים להקב"ה. אנחנו יודעים יפה מאוד לבקש ולהתחנן, הורגלנו מאוד בתפילות ובקשות, ניסינו את כל הסגולות השונות... אבל להודות להשם על מה שכן זכינו בה, משום מה שכחנו! הבה נתבונן, כמה חסדים טובים עשה השי"ת עמנו, ב"ה זכינו למשפחה עם ילדים טובים ונחמדים, כולם בריאים ושלמים, אנו נשואים באושר זה הרבה שנים, עם דירה יפה ופרנסה בריווה וכו', כמה צריכים אנו להודות על כל זאת!"

ככה ישבו להם בני הזוג ושוחחו בשקט, כשבסיכומה של שיחה קיבלו על עצמם שלא לגשת רק אל התחניות והבקשות, אלא להתחיל פשוט להודות לפני השם! לחוש הכרת טובה של אמת על כל הטוב אשר גמלם, ולהתעסק הרבה בדברי הודאה ושבח המקום.

עודם יושבים ומשוחחים, והנה הפלאפון רוטט! על הקו השדכן הנמרץ... כולו מלא התנצלות ובקשת מחילה על השעה שאינה שעה, "איני יודע מה עשיתם שם בשעות האחרונות, אבל חל כאן לפתע מהפך אדיר. זה עתה התקשרו אלי המשפחה המדוברת

כשהם אומרים שהבחור אינו מוכן לוותר בשום אופן! הוא חפץ דווקא בשידוך הזה, ותשובתם הקודמת הייתה טעות מצערת".

התברר שהגיעה לשולחנם הצעה אחרת, אשר קסמה מאוד לאמו של הבחור, והיא זו שדחתה את השידוך הזה לטובת ההצעה השניה, אבל במשך כל אותו הלילה עמד הבחור וטען לפני אביו ואמו בלהט, שהוא חש בבירור שזהו זיווגו, ואינו מסכים בשום אופן לשמוע משהו אחר!

תיכף למחרת נשברה שם הצלחת. וגודל השמחה שהייתה באותה מסיבת אירוסין אינה ניתנת לשער. ומאז ועד הלום אין פיהם פוסק מלהלל ולשבח ולהודות לפני השם יתברך תמיד.

זה הביאור לישועה המיוחדת של חנוכה, המהות של חנוכה זה "להודות ולהלל", להמשיך ישועה על ידי הודאה להקב"ה על כל הטובות שהוא גמל עמנו. ולכן זה שונה מראש השנה ויום הכיפורים, ששמה אנחנו מתפללים ומבקשים, ונענים על פי זכויותינו, אבל בחנוכה הישועה באה על ידי ההודאה, ולכן זוכה לישועה למעלה מן הטבע אף אינו ראוי לה.

וזהו שאומרת הגמרא בשבת (כא:): "לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה". ויש לדקדק, שלא אמרו "קבעום ועשאוים ימים טובים להודות ולהלל" אלא "בהלל והודאה". לומר לנו, כי כל ה"קבעום" מה שנקבע בעולמות העליונים, "ועשאוים" כל מה שנעשה כאן בעולם העשיה, הוא אך ורק על ידי ההלל וההודאה.

ההלל והודאה, שנצטוונו עליהם בימי החנוכה, אינם עוד הלל והודאה שיש דוגמתם גם בשאר ימות השנה, אלא הם מהות אחרת לגמרי. וכפי שכתב רש"י במס' שבת (כד:): "כולה מילתא דחנוכה עיקרה הודאה נתקנה".

קו "להתענג בתענוגים"

לשמיעת שיעורים על פרשיות השבוע, מועדים, תנאים ואמוראים, בהלכה ובאגדה.

מפי הרב איתי בן אהרון שליט"א.

חייגו: 0772618021

לשיעורים על חנוכה: הקישו: 226

לעילוי נשמת

העלון נתרם לעילוי נשמתה של האשה הצדקנית והחסודה אשר מסרה את נפשה לבוא לשמוע שיעורי תורה ביום ובלילה, בימי חול ובימי מועד, ובמסירות חניכה את ילדיה לתורה ולקדושה, אוהבת התורה ולומדיה. ונדוככה ביסורים.

מרת חנה שוחט בת מרסל

יום פטירתה ז"ך כסלו

ת.נ.צ.ב.ה.